

Bojím se, aby Češi nezmařili svou historickou šanci kvůli všelijakým osobním přáním a malichernostem.../Eda Kriseová/

číslo 31
zima 1995

DOBRY DEN!

Čtvrtletník Čs. sdružení v Kitcheneru

Na prahu roku třetího...

Prvního ledna uplynuly už dva roky od chvíle, kdy naše dva národy, které po dobu 68 let sdílely společný osud v jednom státě, se definitivně a s největší pravděpodobností navždy, rozdělily do dvou samostatných republik. Slovenská touha po samostatnosti byla mnohokrát potvrzena, současný stav byl bez perspektiv a čím dál tím víc ohrožoval vzájemný sentiment a sousedskou budoucnost. Navíc slovenské právo bylo nad jakoukoliv pochybnost. Pro velkou část Slováků, podporovanou zejména emigrací, byla Praha koloniálním utlačovatelem a bylo beznadějně připomínat, že právě díky Praze se Slováci dostali do historické situace, kdy byli schopni mobilisovat všechny svoje vnitřní zdroje a postupně se strukturovat /bez cizího zásahu jako v roce 1939/ jako moderní a vyspělý evropský národ.

Za této situace bylo jasné, že k rozchodu musí dojít, ale že je nutno přitom, bezpodmínečně nutno, zachovat přátelství, bratrské vztahy a spolupráci pro budoucí vývoj. Negativní vztahy by pro oba malé národy byly přílišným nebezpečím a větší šancí pro eventuelní nepřátele. V tomto směru je úsilí českých i slovenských politiků zatím nedoceneno. Jim patří dík, že tyto citlivé události zanechávají jen jizvu a nikoliv mokvající ránu a že v nových podmínkách lze vidět i nové formy a možnosti vzájemného sblížení. Oni totiž

ani Češi ani Slováci nejsou zrovna na výsluní světové obli-
by ani zájmu. Zdá se dokonce, že Slovensko dostalo navíc do
vítku své nové existence spíše řadu nepřátel - zejména ze
strany Maďarů, jejichž snahy jsou -v souladu s historickou
zlomyslností- živeny zejména z emigrace. V USA existuje
Hungarian Human Rights Foundation, která velmi pilně a při-
tom velmi nekriticky „informuje“ o poměrech na jižním
Slovensku, obývaném maďarskou menšinou. Samozřejmě, že při-
tom zcela zapomíná připomenout, že v bývalém Uhersku nema-
ďarské národy žily pod nepředstavitelným útlakem. V jejich
pramenech se nic neříká o katastrofálních důsledcích poli-
tiky „maďarského státního národa“/Magyar allami eszme/,
kterou prováděli vládci Uher od rakousko-uherského vyro-
vání v roce 1867 až do rozpadu mocnářství v roce 1918. Podle
tehdejšího zákona byl každý obyvatel Uher, t.j. Slovák, Němec,
Rumun, Srb, Rusín příslušníkem maďarského státního národa.
Navíc byla prováděna soustavná asimilační politika za pomo-
ci Apponyiho školského zákona, který rušil školy ostatních
národů v Uhrách a nutil mládež chodit do škol maďarských.
To vše je nutné dnes připomínat, protože „ochránci“ práv
maďarské menšiny spoléhají na lidskou zapomnětlivost, stejně
jako je tomu v případě sudetských Němců, o kterých se na
těchto stránkách psalo v minulém čísle. Navíc veškeré argu-
menty proti Slovákům jsou běžně překrucovány. Na příklad
pro všechny národní menšiny /Němci v Alsasku a Belgii, Švé-
dové ve Finsku, Češi ve Vídni a pod./ je příznačná dvojjazyč-
nost, kdy vedle mateřštiny dobře ovládají i jazyk většiny o-
byvatelstva země ve které žijí. Dvojjazyčnost je jedním z
atributů menšin v evropských státech, která je nijak nezba-
vuje jejich národní integrity, naopak je duchovně obohacuje
o důkladnou znalost jiných kultur a způsobů života. Bohužel
to ale není tak samozřejmé Maďarům na Slovensku, kteří jsou
ve slovenštině úmyslnými analfabety. Důvodů může být více,
jako třeba pěstovaná averse k jazyku souseda, nebo dožívají-
cí pýcha dříve vládnoucího národa či přežívající nacionální
resentimenty. Ovšem jestliže Slováci z Békésczaby ovládají
maďarštinu, proč by to nemělo být samozřejmé pro Maďary na
Slovensku? Jejich problémy tedy nemusí být nutně následkem
„slovenského útisku“ a ne každý, kdo se dovolává lidských
práv, musí mít nutně lidsky chvályhodné cíle!
Češi a Slováci: na prahu třetího roku samostatnosti hodně
šťěstí a úspěchů!

Naše kronika

Děkujeme všem, kdo nám poslali členské příspěvky a dary na Dobrý den a poštovné. Zvláště děkujeme vám, kteří jste přiložili i účtenky od Zehrse, někteří dokonce se součtem. Přihlásilo se nám i několik nových členů řádných i mimořádných/t.zv. associates/, které tímto srdečně vítáme v našem Sdružení. Členské příspěvky 15 dolarů na rok nejsou uvedeny v naší darovací listině.

6. listopadu jsme gratulovali paní Marii Janečkové, vdově po našem dlouholetém předsedovi Františkovi Janečkovi, k významnému jubileu. V kruhu své rodiny a přátel oslavila 75. narozeniny.

13. listopadu jsme zaplnili téměř celý autobus při společném zájezdu do Nového divadla v Torontě. V detektivní hře slavné Agathy Christie „Vražda na faře“ jsme zatleskali populární herečce Stelle Zázvorkové, která přijela účinkovat jako host z Prahy. Naše autobusové zájezdy se těší veliké oblibě a tak jsme 12. února shlédli společně další hru Nového divadla „Rozladěné dueto“. Poslední letošní představení Hrátky s čer-tem plánujeme 30. dubna. Prosíme zájemce o telefonní přihlášky na čísle 579-2683/Andrea/.

Všem našim čtenářům děkujeme za mimořádný ohlas i peněžité příspěvky, bez kterých bychom Dobrý den vydávat nemohli.

Do dnešního čísla přispěli:

Manželé Petříkovi	50.-	P. Novák /Toronto/	15.-
M. Starková	50.-	V. a L. Hudcovi	15.-
M. Polák	50.-	M. Bezouška	15.-
V. a J. Petersovi	45.-	R. a M. Hanzlíkovi /Tor./	15.-
I. a M. Stiborovi	40.-	V. a M. Halfarovi	15.-
J. Horký	40.-	V. a M. Lomičovi	15.-
M. Janečková	32.-	J. Slejška	10.-
M. Svobodová /Guelph/	30.-	M. Ošmera	10.-
J. Shier	30.-	J. Weaver	10.-
J. a J. Kepkovi	30.-	V. Vodáková /London/	10.-
D. Hanousek	25.-	manž. Cejnarovi /Cambr./	10.-
M. Jelinowicz /Toronto/	25.-	M. Vinš	10.-
J. Vacík	25.-	A. Vok	10.-
M. a H. Hofrichterovi	25.-	paní Fabiánová	10.-
F. Vetiška /Toronto/	20.-	P. a H. Zímovi	10.-
J. Vacek /Toronto/	20.-	P. a M. Chládkovi /London/	10.-
V. Kadlec /Alberta/	20.-	Z. a G. Žídkovi /Oakville/	10.-
M. Rubanová	20.-	W. a E. Kuhnovi /London/	10.-
J. Trojan	20.-	M. J. Krajný /Willowdale/	10.-
Z. a M. Fabiánovi	20.-	L. Straková	10.-
Jiří Kos	20.-	P. a G. Vopařilovi /Guelph/	10.-
J. a A. Kosovi	20.-	P. Straka	10.-
V. Laibl	20.-	V. Václavková	10.-
J. a D. Lukšičkovi	20.-	O. Zeman	10.-
Koloman Varády	20.-	J. Ostrý	10.-
manž. Škárečtí /Mississ/	15.-	J. a V. Sadílkovi	10.-
M. Krondl /Toronto/	15.-	P. a E. Sahulovi	7.-
M. Hušek	15.-	J. a J. Matickovi	5.-
E. Engelová	15.-	S. Janíček	5.-
I. Nohel /Vancouver/	15.-	F. J. Hurník	5.-
M. a Z. Maršálkovi	15.-	A. Martínek	5.-
E. Stehlíková	15.-	J. Bubeník	5.-
R. Havlová /Willowdale/	15.-	J. Šoustek	5.-
K. Urbánek /Weston/	15.-	Eva Tlustý	5.-
manž. Hnulíkovi	15.-	P. Beránek	5.-
E. Slejšková	15.-	Edita Mikulash /Oakville/	5.-
J. Skubníková /London/	15.-	O. Šindelář	5.-

3.prosince se konala v St.Jacobs velmi úspěšná nadílka, při které svatý Mikuláš se svým doprovodem obdaroval všechny přítomné české a slovenské děti, protože úplně všechny byly po celý rok velice hodné. Děti oplátkou svatému Mikuláši zazpívaly /s pomocí maminek/nejznámější naše vánoční koledy.

11.prosince jsme se opět sešli v St.Jacobské hale ke společnému vánočnímu obědu. Toto setkání s „dříve narozenými“ členy Sdružení se stalo hezkou tradicí ve sváteční atmosféře blížících se Vánoc.

Pro vaše pohodlí přikládáme dnes kalendář naší činnosti na první pololetí letošního roku. Úmyslně jako přílohu, abyste ji mohli vyjmout a připevnit na lednici či jiné vaše informační místo. Pokud o naše akce nebude dostatečný zájem, bude pochopitelné, že je omezíme. Pro případ ztráty tohoto kalendáře opakujeme, že

24.března v 18.30 v St.Jacobské hale se koná

VÝROČNÍ SCHŮZE

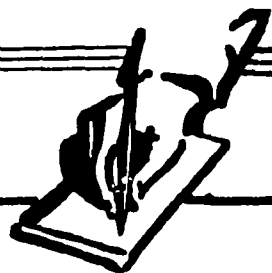
Schůzi předchází společná večere, potvrďte proto svoji účast telefonem - 884-1107/Marie/ nebo 579-2683/Andrea/. Účastníci schůze shlédnou zajímavý film z letošního XII.Vsesokolského sletu v Praze na Strahově! Přijďte všichni!

Znovu vás prosíme, nevyhazujte účtenky od Zehrse, sbíráme je a jsme Vám za jejich zaslání vděční. Informace podá paní Marie Hanzlíková na telefonu 884-3851, nebo kdokoli z výboru odbocky.

Každou neděli máte příležitost v St.Jacobské hale chutně poobědvat a setkat se přitom s přáteli krajany, vyslechnout nejnovější zprávy, či si přečíst zásobu novin, která je zde k dispozici. Také se zde ve spolupráci s Video EL Canada chystá otevření půjčovny českých a slovenských filmů na videokazetách a jako každým rokem i letos se zde setkáte s nejrůznějšími umělci z České republiky. Přijede opět Y.Simonová, M.Drobný, P.Náročný, divadlo J.Grossmanna a kompletní pražský kabaret Šlapeto! Protože Dobrý den je časově limitovaný informujte se u Káti na čísle 664-3602!

NAPSALI NÁM...

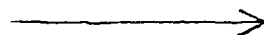
Ahoj!

Možná, že štourám do vosího hnízda, ale věřím, že by to udělalo více lidí, kdyby se nebáli těch žihadel. Není to událost k smíchu, že naše bývalá Československá republika více neexistuje. Rozdělila se na dvě samostatné republiky, čímž též zaniknul název Československa. Myslím proto, že používání názvů, jako Československá obec'', nebo Československé sdružení'' a pod. patří do minulosti. Více bychom mohli být hrdi na název, na příklad: „Sdružení Čechů a Slováků'', který by lépe vyjadřoval, že naše spolupráce nezanikla, že trvá a že jsme stále přátelé.

Nezasvěcení cizinci by též lépe chápali, že je tady a že stále trvá přátelství a spolupráce občanů dvou států, kterou intriky politiků nerozbily. My se alespoň nikdy necítíme cizinci, sejdeme-li se s přáteli slovenského původu, se kterými jsme se seznámili v roce 1968, po našem příchodu do Kanady.

Kdo ovšem je natolik pod vlivem politiků, nebo jiných agitátorů, že se dívá na přátelství s druhou stranou skrze prsty, toho je lépe ztratit. Stejně by do toho nikdy štourat nepřestal!

S pozdravem Vladimír Lukeš, Kitchener..

Odpověď editora:

Pro změnu názvu našeho sdružení se vyjadřuje velká část členů. Dokonce jsme ztratili jednoho Čecha, který ze sdružení, na protest proti starému názvu, vystoupil. Změna našeho názvu je předmětem jednání, debat a hlavně voleb na našich výročních schůzích. Na kongresu, který se konal loni ve Winnipegu, byl náš delegát pověřen hlasovat pro zachování původního názvu, jak určil výsledek hlasování v naší odbočce. Vznik obou nových republik na půdě bývalého Československa bereme na vědomí a zjevnou vůli Slováků po samostatnosti plně respektujeme jako vůli většiny, která byla větším důvodem k rozpadu státu, než jakési „tajemné“ intriky politiků.

Mezi největší argumenty pro starý název nám patří skutečnost, že jménem Československý byly nazývány krajské spolky v USA už v XIX. století, tedy před vznikem ČSR, i za II. Světové války v době existence Tisovy Slovenské republiky. A v neposlední řadě většině členů starý název prostě nevadí. To ovšem neznamená, že ke změně nedojde. Je jenom otázkou času, až citlivá rána přebolí a kdy se většina pro ní vyjádří.

...Článek o Vsesokolském sletu v Praze/Dobry den č.29/ byl tak krásný a procítěný, že se mi při jeho čtení zamžily oči a zadrhlo hrdlo, jako cvičícím na Strahově. Četla jsem totiž článek nahlas svému muži. Byl také dojat, jako bychom byli tam na Strahově s vámi...

Naše srdečné díky za zdařilou reportáž

Milada a Miroslav Rubanovi.

Poznámka editora:

Článek M. Vejvodové, „...a Sokol opět vzlétl“ vyšel v reprezentativním Sborníku Obce Sokolské a je tak trvale uchován pro časy příští...

...Moc se mi líbil článek o odškodnění sudetským Němcům./Dobry den č.30/ Přesně totiž vystihuje názor většiny lidí zde. Je vidět, že i u vás máte zdravé názory, což člověka potěší, vždyť jste součástí našeho národa...

A. Hartová, Praha.

Dík za poslední číslo Dobrého dne. Jako obvykle, klobouk dolů. /.../ Váš hezký článkuček o vzniku naší hymny na str. 15 a 16 bych rád poslal panu Vaculíkovi, redaktoru texaského Hospodáře, obětavému člověku, který se novin ujal když jim hrozil zánik po 100 letech existence...

Richard Hanzlík, Toronto.

Sbohem, pane doktore...

V kanadské příloze chicagského Hlasatele ze dne 30. listopadu 1948 je uveřejněna fotografie mladého černo-vlasého muže v lékařském plášti. Z krátkého textu se dovídáme, že ke čtvrté vlně emigrace, která právě po únoru 48 vrcholila, patřil i velký počet studovaných lidí. Zpráva dále říká, že „jeden z nich je Dr. Bořivoj Svorčík, který teraz působí ako internista v nemocnici v Kitchener, Ontario.“

Výtisk starých novin dávno zežloutl, emigrační vlny neskončily a v té další o dvacet let později, jsme dr. Svorčíka poznali osobně, v jeho ordinaci na Frederik Str. Prostřednictvím Manpoweru jsme věděli, že v případě naléhavé potřeby je možno se zdarma obrátit na českého lékaře. Pro lidi, kteří neuměli téměř ani slovo anglicky to byla veliká úleva. A nebyl to jen společný jazyk a společný původ, ale i klidná, usměvavá tvář plná přátelského pochopení, pro kterou zůstala řada našich lidí jeho pacienty až do počátku 80. let, kdy - tehdy již bělovlasý - odešel do pense. Pan doktor Svorčík se nikdy nezapomněl zeptat co je v Čechách nového, nikdy neztratil zájem o svou vlast Československo. Dlouhou dobu byl také členem našeho sdružení i když v soukromí zůstával rád stranou. Jeho největší láskou byla příroda, zejména les a lov.

V neděli 26. února umřel. Po 37 letech lékařské praxe v našem městě uzavřel knihu svého života v nemocnici, ve které kdysi začínal. Odešel - podle mytologie Severoamerických Indiánů - do věčných lovišť, ale zůstává trvale výraznou osobností historie Čechů i Slováků v Kitcheneru a do doby, než my sami ukončíme svou osudem předurčenou pouť, i v našich myslích a v našich srdcích...

Karel IV. Otec vlasti

Richard Hanzlík

Ne nadarmo jím byl zván český král a císař říše římské Karel IV., jehož zásluhy o blaho českého státu jsou nedocenitelné a vcelku velebné. Ovšem už zdaleka méně známé je všecko to, co nás kdysi ve škole neučili, co bylo před tím, než se českým králem stal. Nejsem sice historik, přesto mi však cesty do minulosti byly nade vše, k čemuž došlo i v tomto případě. Zde je něco z toho, co se mi podařilo sesbírat a doufám, že i čtenáře Dobrého dne leccos z toho bude zajímat.

31. srpna léta Páně 1310 byl na trůn českých králů dosazen první panovník z rodu Lucemburského - Jan. Tomuto Janovi, českému králi, se narodil v Praze z královny Elišky prvorozený syn, jménem Václav, léta Páně 1316, 14. května, o 5. hodině ranní. Protože jedna ze sester Jana Lucemburského měla za manžela Karla, francouzského krále, mohl být sedmiletý Václav poslán do Paříže na vychování. Zde byl biřmován po svém strýci Charles, jméno, které si pak, jak sám píše ve svém vlastním životopise, ponechal po celý život. Vychovatelem na francouzském dvoře mu byl Petr, opat fécampský, muž mimořádných kvalit. Mladému princovi poskytl všestranné vzdělání, včetně znalosti cizích jazyků - francouzského, italského, německého a latinského, jak píše Karel IV. ve své autobiografii Vitas Caroli. Neuškodí poznamenat, že to byl on, Karlův guvernán a přítel z jeho nejmilejších, kdo se stal papežem Klimentem VI. se sídlem v Avignoně, městě položeném v půvabném údolí řeky Rhony, v podhůří Pyrenejí...

-o-

Když bylo Karlovi čtrnáct let /1330/, povolal ho otec k sobě do Lucemburska, odkud spravoval tehdy pro svého švagra, francouzského krále, rozsáhlou jižní část Francie/Provence/ a nedlouho potom odeslal chlapce do Itálie, aby poznal jak složité je řízení státu i jak důležitou úlohu mají pro panovníka města a v čem spočívá význam jejich zakládání a výstavby.

Tehdy ovládala Florencie rozsáhlé území sousedící s jižní hranicí Francie. Na obranu Luccy, města spravovaného Karlem, bylo proti Florentským zbudováno 18 malých opevněných měst, z nichž jedním bylo Monte Carlo./Karlův pahorek/. Ve svém životopise o tom Karel IV. píše: „Poté jsme přešli do Luccy v Toskánsku, připravovali válku proti Florentským a vybudovali jsme krásný hrad s městečkem obehnaným hradbami na vrcholu hory, která jest vzdálena deset mil od Luccy směrem k Valdinievole a dali jsme mu jméno Monte Carlo.“

Karel IV., panovník evropského formátu ovšem nezapomínal ani na svoje rodné město Prahu a České království povznesl mírou nevídanou. Dějepisná knížka z roku 1873 o tom hezky píše:

Nepovzbuzoval pak národ pouze slovy ku zvelebování vlasti, ale i skutkem jej v tom předcházel. I jest milé naň podívání, jak pečlivě snaší ze všech stran, čím by ozdobil zemi svou. Tu šlechtí víno české révou burgundskou, tu volá veliké mistry umění z blízka i z daleka do Prahy a kráší sídlo své a hlavní město české velikými staveními a pevným kamenným mostem, tu zřizuje vysokého učení, aby Čechové nemusili po cizích zemích hledati vzdělání svého. Mnohé nedokonalé zákony opravil aneb nahradil novými, rozumnějšími.

Roku 1378 zemřel hodný král Karel v 63. roce věku svého. Tělo jeho jest s velikou slávou v chrámě sv. Víta pochováno, kdež až posud odpočívá. Také památka jeho až posud trvá v srdcích národa českého. Poddaní jeho nazvali jej „otcem vlasti“, kteřéhož čestného přijmi úplně zasluhuje.

Dovětek editora:

Jako český král by měl být Karel IV. titulován jako Václav IV. Tento titul však patří až jeho synovi s nímž je tradičně spojen. Jak vyplývá z článku pana R. Hanzlíka, jméno Karel získal náš panovník biřmováním, podle svého strýce Karla francouzského. Přídomek čtvrtý patří pak k důstojnosti císařské. Přes císařský titul a formální práva z něj plynoucí nepřestal se Karel cítit Čechem - v regionálním i etnickém slova smyslu. To dokázal různými činy a i právně celou řadou vlastních listin i listin vydaných papežskou kurií. V nich je český jazyk označován za výraznou charakteristiku obyvatel Českého království, jež při všech spekulacích Karlových zůstávalo jeho trvalou základnou.

Moje zkušenost

Marie Vejvodová

Článek o sudetských Němcích v posledním čísle Dobrého dne mi před očima vybavil dávné vzpomínky na osmatřicátý rok o kterých jsem si myslela, že už je odváldým zapomení...

V říjnu 1938 jsme bydleli v obci Hylváty, které byly tenkrát předměstím a dnes už jsou součástí města Ústí nad Orlicí. Žili zde Češi i Němci, mnoho manželství bylo smíšených a rozdíly mezi lidmi se nedělaly - až do příchodu nacistických myšlenek ze sousedního Německa. Teprve Henlein a jeho soukmenovci zaseli nenávist a rozdělili obyvatelstvo do té doby žijící v pokoji. Hylváty původně nepatřily do okupačních plánů, německá menšina zde nebyla výrazná, ale místní henleinovci, opojeni vůdcovou všemohoucností si pro okupační armádu dojeli do sousedního Lanškrouna, kde měla německá armáda hlavní štáb. A tak se v mapách udělalo škrt - a už jsme byli v Sudetech. Takový to byl malý výběžek země mezi Ústímⁿ/O, Řetovou a Dlouhou Třebovou...

Byla jsem tenkrát malá a zvědavá holka a s kamarádkou Růženkou jsme u všeho musely být a všude jsme se vetřely. Českoslovenští důstojníci předávali ten kousek české země německým okupantům, ale nám ani na mysl nepřišlo, že jsme svědky tragédie a národního neštěstí. Vše probíhalo s německou důkladností a zdrženlivou korektností. Na obou stranách se salutovalo. Když byl doklad podepsán, naše vojenské auto se dalo na zpáteční cestu. A tu jsem byla svědkem těch nejhorších projevů fanatické nenávisti jakou už jsem - na štěstí - nikdy potom nezažila. Henleinovská mládež vedená obávaným místním grázlem, asi dvacetiletým výrostkem Bubim a navlečená do „lederhozen“, bílých podkolenek, vyšňořená hákovými kříži, obklopila naše auto, plivala a kopala do něj a sprostě nadávala. Strašně jsem se jich bála ale také jsem se za ně styděla. Bubi později narukoval, šel bojovat za Reich a z východní fronty se už nevrátil. Dodnes nepochopím co ten kluk od Ústí nad Orlicí v severovýchodních Čechách měl co dělat v ruských plánech...

Hranice nebyla ten den ještě uzavřena a tak jsme se s Růženkou vydaly do města pozorovat ten nezvyklý ruch.

Když jsme se vracely domů, tak jsme nestačily údivem žasnout. Všude visely rudé prapory s hákovým křížem, obrovské i malé zdobily okna našich německých občanů, kteří na tento den byli dobře připraveni - kdo našel přes noc všechny ty fábo-ry a kde se daly koupit? Hlava z toho šla kolem a největší lítost a zklamání mně způsobil pohled na domek Růženčiných rodičů. I tam visel hakenkrajc a z obrovské fotografie se na nás díval architekt tohoto božího dopuštění i křivd, které teprve měly přijít - Adolf Hitler.

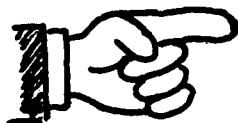
Světovou válku, kterou tento muž vyvolal, Německo prohrálo a v našem městečku, ověčeném tentokrát českosloven-skými a spojeneckými vlajkami, kde ale opět převládala ru-dá barva vlajky sovětské, došlo k balení a odsunu němec-kých sousedů. Pryč byla jejich zpupnost a nenávist v očích vyměnily strach a obavy. Ve stanovené lhůtě se museli Něm-ci shromáždit na Benešově louce. A tentokrát černému svět-lu lidských niter neodolali někteří čeští susedé. Když se Anička - máma dvou malých dětí - vrátila za několik hodin do svého domku pro hrnečky na pití - nebylo tam nic! Jiná souse-dka si přišla pro peřiny, ale ty už nakládal na vozík její vlastní švagr!

Vlastní odsun nesl můj otec - živnostník - velice těžce. Rovněž podle jakých klíčů a podle jakých seznamů se odsun prováděl, nám zůstalo záhadou, stejně jako otázka, proč nebyl do odsunu zařazen Růženčin otec, celou válku promenu-jící v naleštěných háčcích a SA uniformě... Osud se napl-noval podivnými cestami...

Pět let po válce jsem nastoupila do zaměstnání v Li-berci - někdejším „hlavním městě“ sudetoněmeckého na-cismu. Častokrát, když jsem šla okolo Henleinovy vily - byly v ní později dětské jesle - tak jsem si kladla otázku, kde asi vzal tu spoustu peněz na takovou honosnou vilu karlo-varský učitel tělocviku Konrád Henlein?

Domů na Orlicko i do Liberce se ráda vracím. A někdy mne také napadne, co by se zde asi dělo dnes, kdyby k odsu-nu nedošlo? Kolik jiných Henleinovců by vykřikovalo „Heim nach Reich“? Kolik dalších fanatiků by - stejně jako jejich otcové - zapomnělo, že „kdo se je vítr - sklízí bouři“?

VÁŠ
 "INCOME TAX RETURN"
 vypracuje
 Vašek (519) 747 5426
 Free Pickup, Free Diskcopy
 \$15 Basic Return

TŘETÍ CESTA

Dopisy z Hempsteadu

Martin Jelinowicz

Bezradnost a odevzdanost.

Cesta, kterou nastoupily země bývalého Sovětského imperia, je viděna jako osudová nutnost. Vítězné síly Nového pořádku šíří doktrinu monetarismu jako jediné rozumné, byť i trnité cesty ke stavu, jemuž se říká 'normální tržní ekonomie západního typu'. Tehoto stavu má být dosaženo standartními učebnicovými postupy.

Jak se dalo čekat, ozvaly se i disharmonické tóny. Slavomír Ravik, v 60. letech tiskový tajemník Oty Šika, popisuje ve své proti-státní knížce 'Zahradní slavnost pro 15 milionů' své rozčarování z Nového pořádku, ale ani on žádné jiné řešení nenabízí. Nepřímo přiznává, že se nic jiného dělat nedá, nežli to, co prosazuje V. Klaus. Str. 47, 14.ř. od zd.: „Avšak i příznivec tržní ekonomiky /ostatně jiná varianta tu ani není/, nemusí mít rád aroganci.“

Zdá se, že předmětem sporu je pouhá malichernost - osobní vlastnost V. Klause. Toť vše. Ukázat, že předmět sporu je v něčem jiném, je smyslem následujících řádků.

V zajetí tradičních představ.

Nové okolnosti nelze měřit starým metrem. Slova přežila pád komunismu, ale dostala nový význam. Např. 'soci-

alismus' a 'komunismus'. V minulosti to znamenalo buď určité učení a nebo jistý zavedený pořádek. V dnešním politickém žargonu tato slova znamenají všechno to s čím nesouhlasíme a nebo tok peněz nesprávným lidem. Podobný osud stihl 'demokracii' a 'svobodné' podnikání. Běžný, encyklopedický význam je všem znám a není třeba o tom mluvit. V praxi Nového pořádku však tato slova znamenají něco jiného. Demokracie je stav, kdy vládnoucí kruhy nemají přímý donucovací aparát k dispozici a musí se tedy udržovat u moci nepřímými prostředky, tj. indoktrinací, ekonomickými tlaky, kontrolou sdělovacích prostředků apod. Svobodné podnikání neznámá osvobození od vládních zásahů, ale osvobození od rizika, tj. subvencováno veřejností. Čím větší dluh se veřejnosti zanechá, tím větší vážnost. Jedinci, jímž se podařilo zbankrotovat s bilionovým dluhem, habitují na role starších státníků a slavnostních banketových řečníků. Jsou označováni za významné činitele na poli národo-hospodářském. Viz Reichmann Brothers. Naproti tomu pošetilci, kteří vkládají do podnikání svůj vlastní kapitál a riskují osobní bankrot, nejsou svobodní podnikatelé, ale pouzí živnostníci. Více o významu slov N. Chomsky 'Necessary Illusions'.

Zdá se, že tradiční představy o konfrontaci mezi zlým Východem a hodným Západem už nejsou zcela na místě. Spíše by se mělo mluvit o střetnutí mezi bohatým Severem a chudým Jihem.

Do kategorie vžitých představ patří věčný a oblíbený námět českých, a hlavně krajanských novin - pověst o dobromyslných amerických presidentech, jenž usedli a dosud usedají na lep sveřepým tyranům z Východu. /Na tento lep budou usedat, pokud se nezačnou radit s redaktory krajanských novin !/ Tyto představy jsou součástí lidové tvořivosti a fantazie. Podobně jako pověst z dob dávno minulých o našem předobřím Mocnáři a Zeměpánu, jenž nad nejchudším bděl hledem pečlivým, ale jemuž zlí dvořanové a rádcové zabranovali v jeho šlechtných úmyslech.

Třetí cesta.

Pokud se někdy tento námět vynoří, vyvolává nevrlou reakci. Je v tom viděna buď zastřená snaha podstrčit zadními vrátky staré pořádky a nebo počínání pošetilých po-

matenců, věčně nespokojených, jenž sami nevědí, co by chtěli a cítí se vyřazení ze hry. A často tomu tak skutečně je ! Václav Klaus vyjadřuje převažující sentiment doby, když říká v různých obměnách: 'Nechceme žádné experimenty, nehledejme žádné Třetí cesty!' Má naprostou pravdu. Třetí cesty není třeba ani hledat, ani vymýšlet. Existují ! A jsou velmi dobře vyšlapané !

Jaké cesty tedy existují ?

1. Byrokraticky řízené hospodářství z jednoho centra, tzv. komunismus.
2. Monetaristická cesta prosazovaná Mezinárodním měnovým fondem /IMF/ tzv. 'Structural Adjustment Program', kterou sledují všechny post-komunistické země, včetně Českých zemí. Tento program má několik hlavních bodů:
 - privatizace
 - vyrovnaný rozpočet
 - eliminace subvencí
 - vysoká reálná uroková míra
 - snadná repatriace zisků
 - výroba a zemědělství zaměřené na export a
 - volné trhy.

Je to cesta, která se vnucuje zemím, jímž byly přiděleny služební role. Poučný je případ Brazílie, jež přistoupila na tento program počátkem 60. let. Důsledky třicetiletého působení monetarismu jsou katastrofální...

3. Pragmatická, keynesiánská cesta, jíž se ubíraly všechny dnes mocné ekonomie v počátcích svého rozvoje a kdykoliv se soukromý sektor ocitl v potížích. Cesty, které doporučují různí šokoví terapisté a experti na destrukci z IMF, by žádná samostatná země pro sebe nepřijala !

Nemůžeme na stránkách Dobrého dne popisovat opatření podniknuta v zájmu rozvoje ekonomiky ve Spojených státech, ve Velké Británii, v poválečné západní Evropě a v Japonsku vzhledem k rozsáhlosti tohoto tématu. Shrnutí:

Rétorika o volných trzích, eliminaci subvencí, vyrovnaném rozpočtu a jiných vyšších principech nebyla nikdy brána vážně, ale pouze doporučována jiným. Žádná nezávislá země nepřistoupí na volné trhy, pokud to není pro ni výhodné.

Žádná nezávislá země nerozvinula svou ekonomii pouhým spoléháním na tržní síly a bez nejrůznějších ochranných opatření, státních subvencí a kartelů.

Na ochranu trhů jsou podnikány války, organizovány státní převraty, mobilizovány církve a celý státní aparát. Bohatství západních ekonomik bylo založeno do velké míry, i když zdaleka ne úplně, na koloniálním systému. Připomeneme si opiovou válku z roku 1841. Čína odmítla nakupovat od Británie bengálské opium, a proto jí Británie vyhlásila válku. Čína prohrála a byla přinucena nakupovat za tržní ceny, tj. ceny stanovené silnější stranou, opium. Není to výjimka. Je to pouze ukázka dvojí míry. V té době hlásala Velká Británie doktrinu volných trhů.

Teprve v okamžiku naprosté převahy počínají vyspělé průmyslové země hovořit o volných trzích. Volné trhy neznamenají vzájemnost, ale volnost pro silnější stranu. Slabší strana otvírá své trhy straně silnější. O tom se v poslední době přesvědčilo Polsko, které odstranilo veškeré bariery proti dovozu ze zemí Evropského společenství /EC/. Samozřejmě, že EC odmítlo otevřít své trhy Polsku. Hraje se podle pravidel, která určuje silnější strana. Jsou-li polské výrobky velmi levné, hovoří se o dumpingu. Jsou-li drahé, mluví se o neschopnosti obstát v tržních podmínkách.

— Pokračování příště —

Pište nám!

Vladimír Bubák
22 Murray Hill Crt.
Kitchener, Ontario
N2E 1N9

